

[Robert Mikkelsen.]

har været ønsket fra mit Partis Side. Det medfører ogsaa, at der nu kan brydes med den triste Tradition, at Lovgivningen paa dette vigtige Omraade altid skal jages igennem det sidste Par Dage før første April, uden at nogen Undersøgelse eller alvorlig Drøftelse af Problemerne kan finde Sted.

Om det Lovforslag, der foreligger, vil jeg foreløbig sige, at det i hvert Fald er et Grundlag for videre Forhandling. Jeg haaber, at der under den videre Behandling kan komme noget ud af det, som er bedre, helst væsentlig bedre end det, vi hidtil har haft. Allerede nu maa det erkendes, at Lovforslaget er en Forbedring i Forhold til den bestaaende Tilstand, men anderledes skulde det vel heller ikke godt være, naar man gaar til en Revision af denne over 70 Aar gamle Lov. Men Forbedringerne er temmelig faa og lidet indgribende, maaske mindst paa de Punkter, hvor den gamle Ordning har givet mest Anledning til Kritik. Der er mange Ting i dette Forslag, som ikke kan tiltrædes fra mit Partis Side, men der vil jo blive Lejlighed til at komme ind paa disse Enkeltheder.

Det Grundlag, der er givet Tinget at arbejde videre paa, er det ministerielle Udvalgs Forslag og de hertil knyttede Bemærkninger. Det er vigtigt, at dette Grundlag er saa godt som muligt, og det er derfor beklageligt, at det ministerielle Udvalg ikke har naaet at gøre sit Arbejde færdigt. Jeg forstaaer, at Udvalgets Medlemmer har haft meget at passe foruden deres Arbejde i Udvalget, og jeg forstaaer, at den højtærede Minister har skyndet paa for at kunne fremsætte Lovforslaget i denne Rigsdags-samling. Der er vel næppe noget at sige til, at disse Omstændigheder i nogen Grad har præget Resultatet. Det viser sig først og fremmest ved, at Udvalget overhovedet ikke har naaet at affatte nogen rigtig Betænkning. Vi behandler her en Nyordning af et Lovgivningsomraade, som ikke har været Genstand for grundig Behandling i Folketinget siden 1875, et Lovgivningsomraade, paa hvilket kun faa af Tingets Medlemmer er blot nødtørftigt orienteret paa Forhaand. En omhyggelig og grundig Forberedelse af Arbejdet er altsaa vigtig, og den saglige Orientering, man plejer at kunne faa gennem et sagkyndigt Udvalgs forberedende Arbejde, var særlig ønskelig.

Jeg maa med Beklagelse konstatere, at det Materiale, her er forelagt Tinget, ligger langt under den sædvanlige Standard for saadanne Arbejder. Udvalget udtaler selv — og den højtærede Minister gentog det ved Fremsættelsen —, at de udførlige

Bemærkninger til Lovforslagets enkelte Bestemmelser til en vis Grad kan erstatte en egentlig Betænkning. Hertil er at sige, dels at Bemærkningerne gennemgaaende ikke er særlig udførlige — de strækker sig sjældent ud over temmelig nærliggende Hensigtsmæssighedsbetragtninger, og dels at saadanne Bemærkninger ikke kan erstatte de Overvejelser, en saglig Belysning af de forskellige Sider, den historiske, juridiske, økonomiske og statistiske Side af Spørgsmaalet, som man burde kunne vente fra et Udvalg af saa ubestridelig Sagkyndighed som det, her har været nedsat. Den historisk-politiske Side er kun overfladisk skitseret ved en Omtale af Lovgivningen siden 1875. Den eneste statistiske Oplysning gives i en Tabel, der for øvrigt er ganske vildledende paa et enkelt Punkt, og som i øvrigt i høj Grad trænger til forklarende Kommentarer.

De juridiske og statsretlige Problemer vedrørende Fremmedlovgivningen er næppe nok antydet og er slet ikke drøftet, og en Ting, som ogsaa den ærede foregaaende Ordfører var inde paa, har i høj Grad forbavset mig, nemlig at man ikke, som god Skik ellers er paa dette Omraade, gør Rede for, hvordan tilsvarende Forhold ligger i andre Lande, især i de andre nordiske Lande. Man kan ikke kalde det Oplysning, at der ved enkelte Bestemmelser er gjort intetsigende Bemærkninger om, at tilsvarende Regel findes i svensk eller norsk Fremmedlovgivning. Denne fuldkomne Tavshed, især om de andre nordiske Landes Ret, er saa meget mere forbavsende, som den højtærede Minister ved Fremsættelsen af Lovforslaget nævnte, at nogle af Udvalgets Medlemmer havde været i Sverige og der havde studeret Fremmedlovgivning. Nu er jeg efter de Oplysninger, som i den senere Tid er kommet frem om det svenske Fremmedpolitis Virksomhed under Krigen, slet ikke helt sikker paa, at det netop er derovre vi skal søge Forbilleder for en ny Fremmedlovgivning her i Landet, men det forhindrer jo ikke, at man kan lære af den svenske Lovgivning — maaske kan man i alt Fald lære af Svenskernes Erfaringer, hvordan man ikke skal indrette sig —, og det er derfor beklageligt, at ikke det mindste Resultat af Studierejsen, ja, end ikke en Omtale af, at den har fundet Sted, foreligger i Udvalgets Bemærkninger. Jeg kan naturligvis ikke bebrejde Udvalget, at det ikke har haft Tid nok til at udføre Arbejdet i de 7—8 Maanedere, der har været til Raadighed, men jeg er nødt til at konstatere, at Resultatet er temmelig pauvert, og jeg kan ikke lade være med at sige, at jeg sav-